

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (fő RR. orsz. ülései. Kinevezés. Bosnyákok beütése. Drezdai és breszlói gyapjувásár. K. kam. tud.) Belgium (képviselőház ülése junius 6kán és egyebek.) Anglia (alsó és felsőházi viták jun. 4—9keig; Doyle dr. Winchelsen 's a' t.) Franciaország (Courier Français a' d. Debats ellen; Drauls, Pozzo di Borgo, Viennet, Ferrussac, Vautravers, Rosaven, Ymbert, Maileffer.) Németország (Bombelles; rajna- és majna-vidéki idegenek; levelek Münchenből, Dresdabul, és Frankfurthól; Dunát Rajnával egybekapcsoló csatorna) Törökország (Saliha menyekzői pompája 's a' t.)

MAGYAR- és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsony: Jun. 17ikén folytatván a' fő RR. Fiume sz. kir. városa, kerülete és szabad réve törvényszékeinek rendbeszedését, az állapotások következőn ütöttek ki: A' kapitányi törvényszék, mint külön és egyik vármegyében sem keblező testnek hatósága, de főkép a' szabad rév tekintetéből, nemesekre nézve azok személyes pöreikben is, mint már előbb határozva volt, első bíróságul állapított meg, a' hozzá megkivántató bírák száma, a' kormányzó urnak némelly körülményekre fölvilágosító előterjesztése után, elnökön kívül ki a' kapitány vagy alkaptány lehet, 6 patricius tanácsnokbul állandónak határozatván. E' tagokat, hozzá értvén hogy bírói szükséges tulajdonokkal fölruházva legyenek, a' kapitány candidálja patriciusok közül, megválasztja pedig a' patricius tanács. 6ik §. a' pörlekedési rend, törvényszéki határidők, és bírósági taksákrul, minthogy e' tárgyak különben is az általános ellátásban foglalkoznak, de egyébiránt ha valami különös jönne elő bennök, azt inkább a' pörlekedési rend helyén lehetne elintézni, — kihagyatni javasoltaték. — Következett az Vik czikk Buccari városa és réve; és Vinodol tengeri kereskedési kerület törvényszékeirül; Buccarira nézve polg. ügyekben első bíróságul meghagyatott a' helybeli kormányzó bírák széke, másodikul a' kapitányszék; többi följobbtelekrül intézkedés, azok különös helyére halasztatott. Vinodol kerületre polgári ügyekben kezdő bíróságul uriszék, ettől tovább vmegyeyi törvényszék, hová t. i. uriszék-rül a' pöröket fölviszik; — büntető vagy nemesek személyes pöreiben pedig első bíróságul is a' megyeiszék állapított meg; a' fölviteli székek elintézését más helyre halasztván. — 4ik §. az urbéri pörök felől, kihagyatott. — Jun. 18ikán rendre került a' Vlik czikk, v. is vármegyeyi törvényszék. Előre mingyárt három nevezetes kérdést kellett eldönteni, első: valljon a' pedaneus bíróságok eltöröltessenek é? második: valljon az eddig kerületi táblára tartozott pörök ezentul me-

gyei székre vitessenek é ált; 's harmadik: valljon a' báni 's királyi táblát egyedül fölviteli bírósággá keljen é rendelni? — Első kérdés 19ikén, a' más napi orsz. ülésben szavak többségével igennel; — második ugy szólván egyező akarattal nem mel, így a' harmadik is tagadólág ütött ki. Az erre keletkezett újabb kérdésben: hogy tehát micsoda pörök tartozzanak megyeyi törvényszékre? — az országos küldöttség javaslata fogadtaték el; melly szerint a' RR. szerkesztésébeli 2ik §. is fölösleges lett; a' 3ik §. pedig ugy módosított, hogy megyeyi törvényszék elnöke a' főispán, vagy helyette az alispán, és ismét ennek elfoglalkozása esetén a' hivatalban legidősb táblabíró legyen. E' közben a' RR. táblájátul küldöttség érkezék át, 9ik üzenetet hozván a' fölírás tárgyában, mire mind a' két tábla eloszlott. Kerületi ülésekben RReink a' polgári törvények javításában a' Xik czikkig haladtak.

Erdélyben Sepsi Szent György m város Nagy István ur helyett gróf Kun Gothárd urat választotta egyik országgyűlési követjévé. —

Az erdélyi kir. udv. Kancellaria Wajda László elhunytával az erdélyi kir. kormány-széknél megürült titoknokságra Szegedy Mihály kormány-széki concipistát nevezte ki.

Zágrábból junius 13káról: „Tegnap viradtakor két osztály az itt tartózkodó Radosevich ezredbeli katonaságbul Károlyváros felé az éjjel elutazott; a' bán t. i. sebes üzenetet kapott 's maga is korán reggel elment, mivel a' bosnyákok Czettint megtámadták (három óra járás Károlyvárostul.)

Ugyan Zágrábból e' történet felül későbbi, junius 17keről költ tudósítások következő körülményesb adatokat közlenek: A' szomszéd török-horvát tartományt lakozó féktelen bosnyákok, — kik régóta nem csak a' portával szünetlen ellenszegülésben, de magok közt is tökéletes anarchiára oszlakozva vannak, — országunk ellen is esztendők óta elkövetett számos csinoikat e' napokban még azzal merészlék tetézni, hogy 10 és 11ke közti éjjel a' kedvező köd-homályban határinkon ezerek-

re menő csordákban, egész a' szluini határkerületben fekvő Czettin erőség falaihoz nyomultak előeltökélt szándékkal, a' várat ostrommal venni be. Már hágesókat támasztanak a' magas bástya-falakhoz, és néhányan törekvőnek is rajtok fölfelé, midőn a' várparancsnok (Szilliak kapitány a' szluini határőr-ezrednél), 's várórség elősietvén, a' támadókat bajonettek és rudakkal szórak vissza, mire mindnyájan megfutottak, azonban utközben míg saját földeiket elérhették, több határszéli helységben a' házakat meggyújtották. Ostrom alatt és üzés közben részünkről többen kaptak sebet, köztük a' kapitány is, kettő pedig halva esett el. Az ő elesteik és sebesülteik száma, mind a' mellett, hogy azokat igen gondosak voltak magokkal elvinni, a' bástya-falak alján látszott vérvnyomok 's egyéb tudósítások után ítélve, nem épen csekély lehetett; különös fogauattal munkált ellenük az apró puskatüz 's az ostromlókra legördített iszonyu kődarabok, 's némi előleges elégtételül szolgál részünkre, hogy biztos hírnél fogva az ostromlók mind két vezére kemény sebet, az egyik különösen halálost kapott. — E' történet hírére a' bán azonnal a' hely színére sietett bővebben kinyomozni az eset mivoltát, hogy további rendelkezéseit a' szerint intézhesse.

Drezdából jun. 13ról: „Drezdán esztendőnként csak egyszer tartatik gyapjvásár, melly a' szász finomabb gyapjunak egyetlenegy piacza, mivel ezt nem szokás sem Boroszlóba, sem Lipesébe szállítani, hanem csak itt, 's majd nem kizárólag csupán a' vásáron áruba bocsátani. Képzelménye tehát minő hasonlíthatlan gyűjteménye a' drezdai vásár Europa legfinomabb gyapjának. Az idei vásár kezdődött június 10kén 's végződött tegnap. A' közép finomságu inkább kerestetett 's jobb áron kelt, mint az igen finom gyapju, de ebből is csak kevés maradt eladatlanul. Ára amannak a' tavalyi hasonlólágnal tartatott vásárhoz képest valamivel emelkedett, emennek tavaly-vásári állapotjában megmaradt. A' Rothschönberg nevű jószágon termesztett gyapju, melly a' legjobbnak tartatik Saxoniában, tavaly is az idén is 32 talléron kelt egy kő, azaz, a' mi mértékünk és pénzünk szerint egy mázsa mintegy 240 frton ezüstben. Itt a' jobbfele gyapjuk egy erre szánt nagy épületnek első és második emeletében vannak lerakva, többnyire nem zsákokban, hanem csak mintegy 20 fontnyi tömegekbe kötve mezitelenül. A' lelke is örül az embernek midőn egy rakáson olly sok szép gyapju lát, de mind e' mellett is,

nem tenném czéloommá a' szerfölötti finomságot, korán sem a' mostani vásár' resultatuma miatt, — mert itten kipótoltatik a' különség az által, hogy Saxonia Európának pepiniérje 's hogy a' legfinomabb kos- és anyabirka fizettetik legdrágábban, — hanem mivel jobban szeretem a' kevés bajjal szerzett bizonyos középszerű nyereséget, mint a' sok bajjal járó bizonytalanabb nagyot. Rothschönbergben egy jó kos még most is 100 — 150 tallér, egy anyabirka 20 — 25 tallér.

Erre nem lesz épen érdektelen az ennél valamivel korább tartott boroszlói gyapju-vásárral is emlékeznünk. E' vásárra, mint a' vámhivatal följegyzé, június 4keig estve, vagy is a' vásár kezdő napjaig, mindössze 42,674 mázsa gyapju hozatott, és e' mennyiségnek ugyan azon estvén már két harmada eladva volt. Az árok egy pénznyit sem süllyedtek a' tavalyiból, ámbár a' szétküldözött angol levelek után ítélve, ezt mint bizonyost leheté várni. Angolok, kik örömet szerették volna a' vásárt urikereskedő nézeteik szerint intézgetni, utóljára a' hosszas ócsárlás után, más tartománybeliek névszerint rajna-vidékiek által fölvasároltatván a' jobbfele gyapjunemek, kénytelenek lőnek, hogy egészen gyapjutlan ne térjenek haza, a' maradékot mint volt, jó vagy rossz, összeszedni, és pedig a' többihez képest emelkedettebb áron. Csupán nagyban vásárlók (en gros) 193an voltak e' vásáron, tehát 26-tal többen mint tavaly; posztó-gyárnokok és kisebb kereskedők felül ötszázon. Voltak sokan, kik gyapjaikat 5—10 prCttel drágábban adák el, mint tavaly; mi legbizonyosb jelensége: mikép az angolok vásár-intéző befolyása a' gyapjutermesztő tartományokban mindinkább apadni kezd.

A' nagymélt. m. k. udv. Kamara Turcsányi István elhunytával a' kebelbeli levéltár-hivatalnál megürült jelelői hivatalra Fináty Károly ugyan azon hivatali irnokot nevezte ki. Nagybányán sóárnokká eddig ugyan ott ellenörködött mázsamester Pálffy Ferenczet; The-rezovaczon ell. mázsamesterre Seidel Ferencz mitroviczi sómázsást; Fiuméba mázsamesterre Planinatz Márton Carlopagon volt ell. mázsást; ugyan Fiuméba sómázsássá Sessich Ferencz helyébe, ki e' hivatalában Eszékre tétetett át, Kanel József Földváron volt practicanst; Zengre 30dossá helybeli ellenör Prebeg Ferenczet, 's helyébe ellenörre Szlamnig Ferdinand Carlopagon volt só- és 30adi ellenör; Zvetlinbe 30dossá Czigan Mihály malyevatzi 30adost; Nagy-Szombatba 30adi vizs-

gálóvá Va
sort; Mar
grábba m
esovára U
volt első
sorrá Illi
ger Janc
Zaura Jó
ki. (Kir-k

A' ké
gistai jel
törvényja
kely mó
ülés alatt
kormány
mellyekb
lalkozék
tott katon
ezredet
szonyok
bá, hog
reg fegy
di sereg
soha sen
mind ez
ezer em
Az Inde
a' spany
ismérte.
gyültek
egyeten
ujszágba
hgutóbb
tott mul
szár bá
tartózk
Antwer
járni, r
megtem

Az
indítván
sok (m
kodás,
gát, az
fogva s
számos
szontal
törvény
is vita
javaslo
ság" 1
teit, ú
pótlást

gálóvá Valero Ferencz Zágrábban volt revisort; Martinelly János pancsovai revisort Zágrábba második vizsgálóvá, 's helyébe Pancsovára Urossevich Konstantin Schuppaneken volt első vizsgálót; Schuppanekre első revisorrá Illievich Mózes, másoddá Guggenberger Jánost, és Carlopagóra szinte revisorrá Zaura József pesti 30adi practicanst nevezé ki. (Kir.-k. tud.)

BELGIUM.

A' képviselőház ülésében jun. 6án az orangistai jelek és demonstratiok ellen intézett törvényjavaslatok valamennyi czikkelye, csekély módosítással elfogadtatott. Ugyan ezen ülés alatt nyilváníta a' hadminister, hogy a' kormány azon politikai viszonyok végett, mellyekben Belgium martz. hónap folytában találkozik, szükségesnek vélte a' haza bocsátott katonaság egy részét visszahíni, 's néhány ezredet a' határszélre küldeni. A' mostani viszonyoknál fogva szükségesnek hiszi továbbá, hogy a' tábor nyáron ált együtt, 's a' sereg fegyverben maradjon, minthogy a' hollandi sereg folyvást hadlábban áll, mellyet még soha sem hagyott el. A' képviselőház azonban mind ezen nyilatkozás ellenére a' seregből 10 ezer embernek haza bocsátását végezte. — Az Independant jelenti párisi levél után, hogy a' spanyol kormány Belgium függetlenségét elismerte. — A' belga püspökök Mechelben gyűltek össze, hogy a' fölállítandó katolikus egyetem fölött tanácskozzanak. A' verviersi ujságban olvashatni, hogy Buonaparte Jeromos hg utóbbi Brüsszelben létekor egy ideig ott ohajtott mulatni; de a' belga kormány a' volt császár bátyának értésére adá, hogy Belgiumban tartózkodását nem fogná örömmel nézni. — Antwerp és Brüssel közt gőzszekerek fognak járni, mellyek ez utat két óra alatt fogják megtenni.

ANGLIA.

Az alsó ház ülésében jun. 4én Burrel azon indítványának, mellynél fogvást a' napszámosok (munkások) elfoglalásáról lenne gondoskodás, Althorp lord igen ellene szegzé magát, azt adván okul, hogy ezen indítványnál fogva szükség lenne szolgálatba venni a' napszámosokat, akár kellenek akár nem; 's haszontalannak állítván, minthogy a' szegényi törvények megjavítására czélzó indítvány úgy is vita alatt van. Hume ur végre biztosságot javaslott kineveztetni, melly „a' calcuttai ujság“ 1823ban történt elnyomatása környületeit, úgy szinte a' kiadót netalan illető kárpótlást vizsgálja meg.

Az alsóház ülésében jun. 5ikén Howick lord az irlandi egyházjavak becse kitudására nevezett biztosság utasításit terjeszté elő. Azután G. F. Young ur azt javasolta, hogy a' vámkölcsonösségi törvény, mellynél fogva megengedtetik a' koronának más hatalmassággal egyezésekre lépni, 's azok hajóji ezen egyezések szerint csak annyi vámot fizetnek, mint magok a' britt hajók, — törlessék el. Javasla különösen, hogy a' Prussziával 10 évre kötött hasonló szerződés, minthogy úgy is vége felé jár, meg ne újítassék, melly ha föl nem mondatik, hallgatva tovább is folyton tart. Azt ügyekezett azután megmutatni, hogy Prusszia most keletkezett vámegyesületével Angliának nagy ártalmára levén e' kedvezést többé meg nem érdemli: de nem is tanácsos a' britt hajókat olly országok hajójjal versengésbe hozni, hol az élelem igen olcsó, mert úgy az ország kereskedése idegen kezekbe megyen át. A' britt hajó tónnánkint 10 ft. stgbe kerül, a' porosz 8ba. A' fizetésekben (bérekben) a' poroszok száztól százat nyernek az angol hajókon, az élelemben pedig még többet. Végre fájlalta, hogy Angliával sehol sem bannak kölcsonösséggel. — P. Thompson ur ellene volt az indítványnak, minthogy akkor a' koronának többé nem volna lehetséges olly országokra nézve, mellyek szigoru tiltó rendszabályokkal élnek angol hajók ellen, visszatöréssel élni. Az indítvány 102 szóval 52 ellen félrevetett.

A' felsőház ülésében jun. 5ikén Westminster marq. jelenté a' háznak, hogy ő szándékáról, melly a' meghatalmazottak által szavazhatási kérdés felhozását tárgyazza, még nem mondott le, hanem azt néhány nemes lord kértére csak későbbre halasztotta, hirül adá azután, hogy jövő hétfőn kérelmet nyujtand be a' zsidóknak polgárilag fölszabadítása iránt; Durham lord is jelente illy kérelmet 20,000 aláírással. Durham l. azután oda nyilatkozik, hogy a' warwicki tanu-vallatásnak Ellenborough lord által javasolt elhalasztásában, a' jövő hétről, ő is megegyez, minthogy akkor Wellington herczegnek az oxfordi egyetem kancellárjaul leendő beiktatása ünnepén számos lord jelen ohajt lenni. Ellenborough lord, és Wellington hg. igen nyájasan megköszönék Durham lordnak ezen irántok mutatott tekintetet és kedvességet. Ezután Londonderry marquis a' portugáli ügyek fölött tevé kérdését, mit már említettünk.

Következő a' felsőház jun. 6iki mult levelünkben röviden érintett bővebb vitája New-

castle hg. kérdése fölött. A' hg. engedelmet kért: megkérdezni Grey gróftól, ha a' ministerek már elhatározottan kinevezvék-e, és mi elveik vannak a' politikára 's vallásra nézve. Ugy tartja, hogy az ország pairjeinek joguk van illyes miről fölvilágítást kívánni. — Ő fölteszi, hogy az igazgatás már végkép el van határozva; ezen esetre azt kell hinnie, hogy az új kabinet ellenséges és földuló elvekkal állott föl az egyház, 's ennek tulajdona ellen. Már nem kétli többé, mi okért léptek-ki az előbbi ministerek, kik azáltal nagy böcsületet nyertek, hogy olly igazgatást hagytak-el, melly ollyan viseletre látszik az egyház ellen késznek, millyennel Isten haragját, és az ország átkát vonják majd fejökre. Ő Fölsége beszéde a' püspökökhez megmutatta, hogy a' király egyiránt ragaszkodik most is az ország vallásos intézvényihez, 's távol van, az egyház ellenségeinek tanjában (doctrine) osztozni. Már most tehát egy részről olly igazgatás állfen, melly ellenséges és üldöző elvekkal van az angol egyház ellen, míg más részről a' király arra szánta el magát, hogy e' dicső és szent intézvényt minden erejéből föntartsa. Azt kérde tehát, ha a' mostani ministerek a' constitution erőszakoskodni, 's a' királyt kényszeríteni akarják-e?.... Fitzwilliam gróf félbenszakasztá a' szót, 's rendrehívást kívána, minthogy ez nem kérdés többé hanem beszéd, 's a' királyi név fölfordásával a' parlament szokása ellen vétett. Newcastle hg. válaszola: hogy a' királyi név említése a' királyság érdekében történt, 's azért kénytelen a' ministereket kérdezni, ha szándékuk-e a' királyt esküszegésre bírni? — (számos reudre kiáltás, és zúgó tetszés a' conservatívek padjairól) Grey gróf: „Soha én e' magas kamara tagjainak azon jogát nem vitattam, mellynél fogva kérdést irányozhat kiki ő Fölsége ministereihez, valamint felelni sem vonakodtam soha illy kérdésre, ha az illően vala téve. De állítani merem, hogy ez illendőség bélyege a' nemes hg. által tett kérdésben hibázik, melly azon kívül mind alapjára, mind formájára nézve idegenítő. Ő urasága azon állítással lépett föl, hogy a' király nyilatkozása közt a' püspökök testületéhez, és mostani ministeriuma közt ellenmondás van. — Mi a' kérdéses nyilatkozást illeti, minthogy a' fölött ő Fölsége velem nem tanácskozott, arról nem szólhatok, azért felelős sem vagyok. Hozzá kell még tennem, hogy nem tudom: ki közölte ezen oklevelet, 's ki tekintetén alapul; de nem átalom megvallani, hogy [ha e' beszédben ő Fölsége az

egyház föntartására folyvást elszántságát adja elő, az e' fontos kérdésben dicső monarchának valóságos érzelme. (Halljuk!) E' pontot megengedvén, meg nem foghatom, honnan híheti a' ns hg, hogy ő Fölsége, és mostani igazgatása közt meghasonlás van, minthogy akkor ez utólsónak az egyház föntartását ellenzenie kellene; mit egyenesen tagadok. A' nemes hg. vádja támogatásaul néhány társunk kiléptét hozza föl. Senki nálam inkább nem sajnálhatja e' kilépést, de ugyan ezen társak meg fogják azt ismerni, hogy én is hasonló őszinte buzgalommal ohajtom a' prot. egyházat föntartani, mint ők (tetszés). E' pillanatban többet e' tárgy fölött mondani nem szándékom, minthogy nem sokára alkalmunk lesz e' kérdést bővebben vitatni, de ismét 's egyenesen ellenmondok azon következtetésnek, mellyet a' ns hg a' ministerváltozásból húzhatni hisz, 's nyilvánítom, hogy az előbbi 's mostani kabinet tagjai nézetében semmi egyéb különség nincs, mint azon eszközök fölött, mellyek a' fenálló egyház tisztaságát, munkásságát és hasznosságát föntartani képesek. De a' formára nézve is furcsa a' ns hg kérdése, választ kívánván a' fölött, ha szándékunk e' ő Fölsége lélekisméretén erőszakot tenni? Hogyan híheti, hogy illy kérdésre választ veend?; 's ha vádját valóban hiszi, nyujtson ő Fölségéhez fölirást, 's kérje ministerei elbocsátatását. — (Tetszés) A' vitának semmi más következése nem lön.

Azonban nem sokára ezen vita után Wicklow gróf lépett föl, 's az irlandi egyház-biztosság kineveztetését vevén beszéde tárgyául, abban bőven előadta, mi kinos helyzetben van az ország. A' király, ugymond, az egyház minden megsértése ellen nyilatkozott, a' ministerek ellenben biztosságot neveznek ki azon világos czélra, hogy az egyház tulajdonához nyuljanak, sőt az alsóházban azt nyilvánítják a' kormánytagok, hogy készek lesznek a' biztosság javaslatára állani; egy másik minister (Russel) végre egyenesen kimondja, hogy Ward indítványa elvét tettel ismerik el. — Az egyházfosztás elvét azon király ministerei ismerik el, ki magát az egyház leghűbb védelmezőjének mondja. Honnan egyenesen kérde Grey gróftól, szándéka e az egyháztulajdonhoz nyulni, 's annak ügynevezett erkölcsi célra fordítását jóvá hagyni? — Egyenes (categorique) választ kíván pedig, mert kitérés gyávaság, 's hallgatás ön-elítélés lenne. Grey gróf mondá: úgy sem szokása gyáva hallgatás mögé rejtezn, 's ezúttal annál kevesbé fogja azt tenni. Ha a' biztosságot 's a' ministereket

már eleve
be ő Föls
veszélyho
egyházrab
kem, fol
ollyas szá
érdemlene
mek szab
alkalmazá
juk!) Mi
ni, hogy
sokra van
tani birtok
tom, de a
magában
(halljuk!
igy? Sz
dajakint
szólo (S
szavaira
ja ismér
dítványa
kell azt
egyház
gedve.
megfont
egyház
de úgy,
mi az e
mozdítat
zon elv
tosság-
jövedel
érve, f
tusnak
szükség
kodom.
lemény
férfi lé
épen ol
közül.
a' háza
melly g
zott. „
tovább
hadna
tanács
követt
veztül
kobint
kai pá
sával
litikai
tüzéve
sét,

már eleve kárhozható akarják, ám nyujtsanak be ö Fölségéhez fölrást, 's kérjék, hogy a' veszélyhozó ministerek elbocsátassanak 's az egyházrbló biztosság haza küldessék. „Nekem, folytatá Grey gr., és társimnak semmi ollyas szándékunk, melly egyházfosztás nevet érdemlene. A' biztosság az egyházi jövedelmek szabályozására, és ha úgy akarják, jobb alkalmazására van ki küldve. (halljuk! halljuk!) Minden józan ítéletűnek meg kell vallani, hogy az egyháznak Irlandban más javításokra van szüksége, mint Angliában. A' mostani birtokosak jogát Irlandban tiszteletben tartom, de azt állítom, hogy az egyháztulajdon magában a' parlament rendelése alá tartozik. (halljuk! halljuk!) Egyedül csak én itélek - e így? Szabad legyen nekem is a' ns gróf példajakint máshol tartott beszédet fölhoznom; a' szóló (Sir R. Peel) magas tekintetét, kinek szavaira hivatkozom, a' nemes gróf is el fogja ismérni: „„Én, ugymond e' szóló, Ward indítványa ellen vagyok, honnan azonban nem kell azt következtetni, mintha én az irlandi egyház mostani állapotjával megvolnék elégedve. Én úgy vélekedem, hogy illő volna megfontolni, ha nem tanácsos e az irlandi egyháztulajdont másképp intézni, mint eddig, de úgy, hogy az isteni igazságok terjesztése, mi az egyház főczélja, azáltal még inkább előmozdítatnak.““ Sir R. Peel ezen szavai ugyanazon elvet foglalják magokban, mellyre a' biztosság-kinevezés építve van, t. i. ha az egyház jövedelemből, miután az egyházi czél el van érve, fönmarad még valami, joga van a' statusnak azon fölösleget az ország általános szükségire fordítani, 's én ezen elvhez ragaszkodom. (halljuk! halljuk!) Ez talán hibás véleménynek fog a' lordok előtt tetszeni, de olly férfi lélekisméretes nézete az, ki az egyházat épen olly őszintén pártolja, mint bárki az urak közül.“ — Figyelmessé tette azután Grey gr. a' házat az alsóház jeles többségére, (416 tag) melly gyökeres egyház-jávitás mellett nyilatkozott. „Ha szemrehányást érdemlünk, folytatá tovább, tán azért érdemlünk, mivel Irland lordhadnagya (Wellesley m. Wellington hg bátyja) tanácsát, ki már jun. 18án böven kifejté azt, nem követtük, 's a' biztosságot csak illy későn neveztek ki. A' nemes gróf arról vádol, hogy jakobinus elvek hintegetésével kezdém politikai pályámat, 's most az egyház megbuktatásával akarom végezni. — Lordjaim, már politikai életem első napjaiban a' fiatalság minden tüzével pártolám a' parlament-reform kérdését, 's utolsó napjaiban azon szerencsében

részesültem, hogy győztesen vigyem azt keresztül. Miután az angol népnek saját józan képviselőjét visszaadtam, melly által a' főnálló visszaéléseket eltörölheti, 's ujak lábajöttét megakadályozhatja, legbuzgóbb ohajtásom, hogy a' kormány szabályos, szilárd, mérsékelt ösvényen haladjon előre. — Szüntelen azon voltam én, hogy a' két ház összeütközését kikerüljem. E' törekvés pályámba számos akadályt gördített, de ismerik a' lordok azon érzést, melly engem vezérle. Az urak kötelességöket félelem nélkül és becsülettel fogják teljesíteni, de talán szabad lesz az urakat olly összeütközéstől megónom, melly — essék a' győzelem bármellyik részre; — 's úgy hiszem semmi kétség, mellyik részre fogna esni, — minden esetre veszélyes következéseket húzta maga után. Úgy állok itt, lordok, az urak 's hazám előtt, mint a' korona ministere, semmit egyebet nem kérvén, mint azt, hogy cselekvéseim indítóokait félre ne magyarázzák, kész levén az urakkal győzni vagy halni. Utóbbi 's mostani társaimra hivatkozom, ha nagyra tartom e mint kormányférfi állásomat. Az idő közel, mellyben korom gyöngesége miatt a' kormányt más kézbe kell átengednem, 's hogy még e' pillanatban úgy állok itt mint Minister, arra kegyelmes Fejdelmem iránt érzett kötelességem kisztet. Lordok, az urak helyzete nemes és nagy, de ezen ház bátorsága, böcsülete, hasznossága nem attól függ, hogy ellenkezésben, hanem hogy egyetértésben legyen a' század szellemével. (halljuk! halljuk!) Napoleon Sz. Ilona szigetén azt mondá környezőjéhez: „„Nem azért buktam én meg, mert a' fejdelmek összeszövetkeztek ellenem, hanem, mivel a' kor szelleme ellenem volt. A' bourbonok talán meg fognak egy ideig színelig maradni a' korszellem mellett, de bizonyosan, nem soká régi szokásikba fognak majd visszaesni, 's akkor a' század ellenállhatlan ereje meg semmisíti őket, 's ez lesz minden európai régibb kormány sorsa, ha a' kor parancsoló szükségét vezércsillagul nem veszik.“ — Reménylem, az urak nem fogják magokat általános szavalások által elragadtatni, hanem nyugton és komolyan fogják azt megfontolás alá venni, mi az egyháznak különös javára szolgálанд. Mondhatom az uraknak, semmi különös gyönyörűséget sem találok abban, hogy minden éjjel e' padon üljek, szemközt legelkeserültebb ellenimmal.“ — Miután Grey gróf bizonyossá tevé a' hazát arról, hogy az egyházjövdelem fölöslege nem fog az irlandi katholicus papságra fordítatni, így rekeszté be-

szédét: — „A' nemes gróf azt mondja, hogy a' kormányban megcsalatkozott, de én is megcsalatkoztam várakozásomban felőle, mert másokkal egyetemben hasonlóan ő is olly ingerlettséget, olly keserőséget mutat, hogy azokat e' házban hallani sajuálom. Őszintén szólottam az urakhoz, és semmit el nem titkoltam, mit kimondani becsületes férfához illik, cselekedjenek most a' lordok is őszintén, és javasolják elbocsátásunkat a' kormánytól. Hanem, engedjék indítványainkat nyugalmas vita alá jőni, 's ne ügyekezzenek az országban az elégtelenség ármányos szellemét fölizgatni.“ — (Nagy tetszés követte szavait.) Utána Ripon, Aberdeen, Eldon grófok, Richmond hg., a' Canterbury érsek, Winchilsea gróf, a' londoni püspök, Harewood és Limerick grófok, úgy szinte Westminster marquis, mind ellenkező 's ellenmondó értelemben szólának, míg nem Clanricarde M. mindnyájoknak válaszolni ügyekezett. De mindnyájánál hevesebben szolt az exeteri püspök, kinek Radnor és Lansdown lordok feleltek. Végre Wellington hg. megújítá a' megtámadást, 's a' lordkancellár be-rekeszté a' védelmet.

Irlandból hallani, hogy Doyle dr. az ismeretes katkolikus püspök, és a' kilhalai katkolikus püspök, meghaláoztak. — A' londoni lapok igen megelégtülvék a' Baring ur által Londonba hozott francia vámrendeléssel, melly többféle, eddig Franciaországból kitiltott angol cikkely bevitelét megengedi, 's úgy tekintik azt, mint a' francia kormány által teendő bővebb kereskedési engedvények előjelét.

A' Felsőház ülésében jun. 9én kérelmek nyujtattak be. Fitzwilliam gróf Stirling Skot grófságban fekvő némi helységről egy folyamodást nyujtott be, mellyben az egyháznak a' statustól elválasztatása kéretik. Fölkelt erre Camperdown gr. 's azt jegyzé meg, hogy e' kérelem nem fejezi ki Skotzia népsége igazi érzelmeit, mert az hiven ragaszkodik az uralkodó egyházhoz. Ezután Durham lord nyujtott be egy 23,398 kereskedő pénzváltó 's egyéb londoni lakos által aláirt folyamodást a' zsidók polgárilag egyenlökké tétele végett. Westminster marquis is beadott egyet a' zsidó község tagjaitól. Ő uraságok figyelmébe ajánlá azután az ügyet, mondván: ő meg nem foghatja, miért záratnak ki a' zsidók a' parlamentből, ha olly embereknek lehet benne ülésök, és szavok, kik semmi kiegyenlítést sem hisznek a' jövő életben, mint például a' socinianusok, kik magokat keresztyéneknek ne-

vezik ugyan, de a' megváltóban nem hisznek. Erre a' herefordi püspök azt válaszlá, hogy a' nemes marquis a' Theologiából nem sokat lát-szik tudni, ha a' socinianusokat a' zsidókkal hasonlítja egybe; mert noha a' socinianus tanokat (doctrina) nem védelmezhetni, 's noha a' socinianusok a' megváltó személye istenségében nem hisznek, azért még is üdvözítőjöknek tartják, míg a' zsidók őt csalfa hitegetőnek állítják.

Winchilsea gróf. junius 7kén fölszólítást bocsáta honfi-társihoz, mellyben a' minis-tereket arról vádolván, hogy az uralkodó egyház földulására törnek, egyszersmind fölszólítja őket, hogy az egyház minden osztályu tagjai minden ollyan rendszabálynak ellenálljanak, melly az egyházat veszélyeztetné, 's ösztönzi őket, hogy fölírásokkal folyamodjanak e' végett a' Fölséghez. — Későbbi tudósítások Doyle dr. irlandi püspök halála hírét alaptalannak mondják, de jelentik egyúttal, hogy súlyos beteg.

FRANCZIA ORSZÁG.

A' Courier Français egy a' Journal des Débats ellen irányzott cikkelyt közöl, mellyben az oppositiót azon vádtól ügyekszik megtisztítani, mintha az utóbbi revolutio óta időszakonként előforduló néplázongásoknak ő volna oka, azt a' doctrinairek ingó politikájára háritván, mellyet kiáltó szinokkal föst. — „Middón a' st. Germain l. auxerrois-i egyházat ostromlá a' nép, — ugymond a' cikkely — Thiers és Madier de Montjau urakat a' nyugtalanság láthelyén lelete szemlélni, kik nem győzők eléggé azon nép erejét dicsérni, melly olly hamar képes önmagának igazságot szolgáltatni. A' Journal des Débats pedig, melly nem pirul ma az oppositiót az érseki lak kifosztásáról vádolni, azt mondta akkor száraz szóval: „A' legitimista párt kihívása aggodalmat gerjesztett. Kiki saját módja szerint monda ellen: a' nép, földulván a' megfertőztetett egyházat; a' nemzeti őrség, a' sokaságot, mennyire lehetett, féken tartván; a' sajtó, a' mult dynastia embereit bünös demonstratiójokért ócsárolván. Szóval, mindegyik kötelességét tevé. Semmi sem raboltattott-el, 's a' város este ismét olly nyugott és kivilágított vala, mint az utolsó julius napon.“ — Hol vannak már most a' nyilvános rend ezen Tartuffe-jeinek (gazember) meggyőződése vagy elvei? Tegyük föl, hogy a' doctrinairek szomorú rendszere öt év mulva a' restauratióra vinne vissza bennünket, azonnal a' törvényszerű monarchia legbuzgóbb

védjei
zadás
nem sz
a' gyö
iránt.
célzot
válnak
got en

fő ügy
ja az
kir. re
A' Con
go ur,
ideig a
séget r
fagyos
lapok t
szöve
aggoda
teteme
20 év

lón. A
sen ra
mozdít
hagyt
azon k
a' felo
tának,
eszköz
zó vála
érdeke
mostau
ország
nosz g
keresi
gében
vánhát
jével f
licanis
hozato

F
ünnepl
letére.
hogy e
Rosav
pától,
croyan
czáfol
a' ves
fogja
osztál
válasz
szik,
megyé

védjeinek látnók őket. Tegyük föl, hogy lázadás a' respublicát megalapítaná, bizonynyal nem szenvednének szükségeket hízalgó szókban a' gyözö, valamint gúnyban a' meggyözöttek iránt. Mi ellenben mindig olly intézvényekre czéltzottunk, mellyek a' nemzet dicsőségére válnak, a' meggyözött pártnak pedig szabadságot engednek; mert arra kinek kinek joga van.

Brauls ur, a' poitiersi kir. törvényszék fő ügyvéde, mivel mint az utolsó kamara tagja az oppositioval szavazott, jun. 7röl szóló kir. rendelés által hivatatótól megfosztatott. — A' Constitutionnel mondja, hogy Pozzo di Borgo ur, miután igen buzgó figyelemmel volt egy ideig a' tuilleriák iránt, most bizonyos hidegséget mutat. — Az éjszaki szél ugy is mindig fagyos. — Mind a' mellett, hogy a' ministeri lapok fennyen szólnak a' carlista-republicanus szövetségröl, kétségbe sem hozhatni, hogy aggodásban vannak miatta, 's a' választásokra tetemes befolyása lehet. — Viennet ur, ki már 20 év óta nem hordoz formaruhát, fő örnagygyá lön. Azon tervvel, hogy a' királyhoz különösen ragaszkodó tiszteket egy lépcsővel előmozdítsák, félvén a' sereg bosszujától, föl-hagytak. Az oppositioi lapok sokat mondanak azon kedvezésekröl, mellyekkel a' ministerium a' felozlatott követházból azokat, kik vele tartának, megjutalmazza, továbbá azon módok 's eszközökröl, mellyeket a' ministerium kedvező választás-nyeresre fordít. — Ferrussac ur érdekes röpké-irást adott ki „Francziaország mostani állapotjáról, és mi szükséges, Francziaország jóvendőjével foglalkozni.“ — A' gonosz gyökerét az individualitás egoismusában keresi, különösen pedig az ország éretlenségében saját ügyei folytatására. — Mikép kívánhatja tehát F. ur, hogy az ország jóvendőjével foglalatoskodjék? — Vautravers, republicanismusról gyanus hadnagy fogva Párisba hozatott. —

Francziaország számos városában gyász-ünneplést tartottak Lafayette general tiszteletére. A' bordeauxi nemzeti örség azt végzé, hogy egész hónapban fátyolt viselend karján. — Rosaven atya, jesuita, megbizást von a' pápától, hogy Abbé de la Mennais „Paroles d'un croyant“ (Egy hívő szavai) címü munkáját czáfolja meg. — De azt is hirlik felöle, hogy a' veszélyes helyeket minden munkájából ki fogja szedni 's megtámadni. — Ymbert ur, osztályfő a' belministeriumban, nem rég egy választói jegyzéket adott ki, mellyből ki tesszik, hogy 141,278 választó közül, kik a' megyék számára fő választói biztosságokat ne-

veztek ki, 103,266 ministeri, 24,586 republicanus és 13,426 legitimista nézetü. Innen azt következteti, hogy 4 választó közül 3 mindig a' kormány mellett van. Az oppositioi lapok azonban azt jegyzik meg, hogy a' választók három negyede, még nem Francziaország három negyede. — Maileffer ur, a' marseillei „fölséges nép“ szerkesztöje még mindig börtönben eped, a' nélkül, hogy okát tudná.

NÉMETORSZÁG.

A' Zürichi ujság szerint maj. 31röl Bombelles gr. hirül adja a' schweizi cantonok kormányinak maj. 27röl költ irata által, hogy az ausztriai cs. kir. küldöttség kanczellariájá Schweizban, udvara parancsára a' jövő hónap elején Zürichben fog helyet. Bombelles ur, már a' jövő hét végén váratik Zürichbe. Azt is hirlik, hogy a' többi küldöttség kiadó hivatalai (kanczellaria) is ugyanazon időben fognak Zürichbe szállíttatni, kivevén az angolt és francziát.

Rajna és Majna vidékein számos idegen tartózkodik, kik Frankfurtba, Darmstadtba, Mainzba 's máshova érkezett tudósításoknál fogva zendítő szándékkal járnak, vagy legalább arról gyanusok. Ez idegeneknek azonban szabályszerű utleveleik vannak, honnan nem bántathatni őket egyenesen; de azt hiszik, hogy ez utlevelek állapotra, névre, 's hora nézve hamisak, sőt arról is gyanakosznak, hogy közöttük, kik utleveleik után németeknek, francziáknak 's schweiziáknak adják ki magokat, lengyelek is találkoznak. E' környületek végett az idegeneket tárgyazó rendörségi szabályok igen szigorúk. — Az új zürichi ujság szerkesztését Fein doctor (kivándorlott német) visszaléptével Kombst Gusztav dr. fogja átvenni. Az új szerkesztö mintegy előszavában f. h 7iki lapjában politikai elveire nézve oda nyilatkozik, hogy ő tiszta demokratái elveknek hódol, 's a' demokratái respublicában, melly nézete szerint Európában is valósulni fog, az emberi szellem kifejlése szükséges haladását látja.

Müncheni tudósítás jun. 4röl jelenti, hogy a' bajor váltó- és zálogbank törvényjavaslata némi csekély modositásokkal 92 > 11 ellen elfogadtatott. A' helyre nézve az végezteték, hogy azt a' bankot föllállító részvényes társaság fogja elhatározni. — Dresdából jun. 8röl jött levél jelenti, hogy Szászországban a' patrimonialis törvényszékek a' birtokosak részéről igen heves vita után 40 szóval 21 ellen végkép eltörlettek. —

Frankfurtból írják, hogy már máj. 28kán

beadott az angol és francia követ a' német szövetség-nél, mindkettő, kormánya' nevében a' szövetség-gyűlés időleges elnökéhez (Münc-Bellinghausen gróftávollétében Nagler urhoz) egy jegyzéket, mellyben egyenesen ellenmondanak azon rendszabálynak, mellynél fogva a' frankfurti seregek Piret ausztriai general parancsa alá állítatnak, minthogy azt Frankfurt biztosított fölsége sérelmének nézik. A' francia követ jegyzékét mérsékelt, noha határozott hangunak, de az angolét igen vágónak, élesnek mondják. Másnap azonnal végzést hozott a' szövetség-gyűlés, hogy a' frankfurti tanács-hoz fölszólítást bocsásson, mellyhez képest az a' szövetség-gyűlés által javasolt katonai rendszabályokba haladéktalan megegyezzen, különben kényszerítő módokhoz fog-nak nyulni, 's e' végett már néhány előleges lépést is megtettek. A' tanács-gyűlés tehát azt végzé azután, hogy a' kívánt megegyezésre rá áll.

Az allg. Z. Münchenből jun. 14-ről jelentti, hogy ugyan az napon a' követház a' Dunát Rajnával egybekapcsoló csatorna törvényjavaslatával foglalatokodott. E' törvényjavaslatnál fogva mihelyt a' részvények kétharmada, (mintegy nyolcz millio forint) alá lesz írva, a' financz-ministerium fölhatalmaztatik a' többi egy harmad részhez részvényes gyanánt állani. A' részvényes társaság 99 évre nyer privilegiumot a' hajóber-szedésre (az az: egyedül hajózásra), mellynek azonban a' szárazon vagy szekéren viteli középár harmadát meghaladnia nem szabad. A' csatorna iránya végre úgy határozaték meg, hogy a' mellett az építő magát a' viszonyokhoz korlátlan alkalmazhassa. A' csatorna tehát a' Dunától Kellheim mellett Altmühl és Sultz völgyében Neumarkt felé, innen Nürnberg, 's a' Regniczi völgyön keresztül Bamberg felé fog menni.

TÖRÖKORSZÁG.

Konstantinápolyban jun. 4diki hírek után a' közönség csak nem egyedül Saliha asszony' menyeközjével foglalatok. Máj. 31én a' másod 's harmad osztályi tisztviselők valának lakomára Dolmabagdscheba, a' nagyúri sátor alá meghíva. Másnap a' katolikus, görög és örmény patriarchák, és Hamam-Baschi, vagy is a' zsidóság fő lelkésze lakoztak ott. Elfogadásuk a' Reiseffendire vala bizva. Hétfőn a' tartományi vezérek és basák jelentek meg a'

vendégségre, közöttük a' moldovai és oláh hospodárok is. Kedden, melly nap a' diplomatai kar megvendéglésére vala szánva, külső ministerek, kíséretökkel együtt követségi hajón érkeztek a' dolmabagdschei révhelyre, hol az urak részére paripák, az asszonyságokéra pedig szekerek varakoztak, hogy azokon a' kis dombon fekvő kioskhöz jussanak. Itt a' diplomatai kart a' nagyvezér, Achmed basa, és a' Reiseffendi fogadá el. Nem sokára megjelent azután a' Seraskier is, Halil basával a' nagy ur vőjével; 's a' kapudán basa, ugy szinte a' többi török nagy is. Miután a' kiosk előtt egy ideig angol lovagjáték szemléletével mulaták magokat, asztalhoz ülének, melly nem messze a' kiosktól nagy 's izlésteljes sátor alatt volt 80 személyre terítve. Hozzá ültek pedig a' külső ministerek nőjeikkel, 's kíséretökkel, a' nagy vezér, Achmed basa, a' Reiseffendi, és más török nagyok. A' francia követ, mint a' diplomatai kar legöregebb tagja a' szultán egészségére áldomásozott, utána a' nagyvezér mindazon europai monarchákéra, kiknek képviselőji az asztalnál ültek, ugy szinte a' köztök 's a' szultán közt főnálló barátságos viszonyok tartósságára. A' társaság lakozás után a' kioskba tért vissza, 's a' dolmabagdschei parton ujdun készült téren pompás tűzi játék emelék az est' szépségét. Ezen estvén, valamint az előbbieken is a' bosporus mind két partja pompásan ki volt világítva. A' fővárosba mindenünnen hullámozó sokaság daczára is minden tolongás mellett legkisebb rendtelenség sem történt. Jun. 4kén vitettek Nischad Abad-ba, a' menyasszony jövendő lakába, a' menyasszonyi ajándékok. — Máj. 31én érkezett Konstantinápolyba Habib Efendi Mehemed Ali küldöttje, Beherán, Marseilleben épült aegyptusi fregáton 2000 erszényből (1,000,000 piaszter) álló ajándékot hozván magával, mellyet Mehemed Ali, leánya menyeközje alkalmával a' szultánnak szánt. — Máj. 31én fogadá el a' szultán a' moldvai és oláh fejedelmeket, kik gazdagon himzett becsületpalástban (Harvani) jelentek meg, egyszersmind nischánnal (becsületjel) és gazdagon fölékesített szablyákkal ajándékozattak meg. Ugyan ez alkalommal nyertek engedelmet arra is, hogy egy idő előtt kapott külső rendeiket hordozhassák. — Angliából jött hírek emlegetik, hogy tíz, 100—120 álgys lineahajó készül Máltába, a' közép tengeren a' többivel együtt megjelenendő.